

Το Μουσικό Σχολείο Αργολίδας αφηγείται.....

Κόκκινη νότα δεμένη

στο πεντάγραμμο πλεγμένη,

δος της κλώτσο να γυρίσει

παραμύθι ν' αρχινίσει.....

29 Φεβρουαρίου 2017, Θέατρο Τριανόν, Ναύπλιο

Πρόγραμμα Εκδήλωσης Μουσικού Σχολείου Αργολίδας

Πόσοι από εμάς δεν αποκοιμήθηκαν δίπλα στο τζάκι με τη γλυκιά φωνή της γιαγιάς; Πόσες φορές δεν ταξιδέψαμε σε τόπους ονειρεμένους παρέα με νεράιδες, μάγους αλλά και ζώα με ανθρώπινη λαλιά; Άραγε υπάρχουν οι βασιλοπούλες; οι νεραϊδονόνες; τα ξωτικά; οι μαγικοί θησαυροί; **Πού τελειώνει η πραγματικότητα και πού αρχίζει η φαντασία; Πού ξεκινάει και πού τελειώνει ένα παραμύθι;**

Το «**Μια φορά κι έναν καιρό**» του αφηγητή παίρνει τον ακροατή μαζί του σ' έναν κόσμο μαγικό, έξω από την πραγματικότητα στην οποία ζούμε. Ακούμε για κόσμους πέρα από εμάς, φτιαγμένους για όλους εμάς και αρκεί ένα απλό κλείσιμο των ματιών για να γίνουμε κομμάτι τους... Μπαίνουμε έτσι στην Ονειροχώρα του Παραμυθιού, με κλειδί τον συμβολικό παραμυθικό λόγο, που μας μεταφέρει από την παρούσα στιγμή στο αιώνιο, από την εικόνα στο αίσθημα, από το αίσθημα στο νόημα, από το τρέχον στο αρχετυπικό, από το φυσικό στο μεταφυσικό και... διαρκώς και ατελείωτα..... Κι αν και μεγαλώνοντας-λίγο!!!- η μαγεία τους χάνεται..., γιατί διαπιστώνουμε πως οι πρίγκιπες, οι νεράιδες και οι δράκοι δεν βρίσκονται στον κόσμο των θνητών, σίγουρα κανένας δεν μπορεί να πει ότι «**δεν συνεχίζουν να αποτελούν μέρος της ψυχής μας**»

Το λαϊκό παραμύθι μοιάζει ταπεινό κι ανώδυνο, αδέξιο, αφελές, άτεχνο, όμως έχει τα χαρακτηριστικά του μεγάλου έργου τέχνης: καταπλήσσει το χρόνο και περιέχει το όλο -την αλήθεια- μίαν αλήθεια οικουμενική και διαχρονική που δεν έχει να κάνει με κανενός τόπου και χρόνου χειροπιαστή πραγματικότητα, αλλά με την ίδια την ανθρώπινη ψυχή. **Το παραμύθι προφορικής παράδοσης είναι μια βαρκούλα με πανί. Κυλάει στη θάλασσα των ονείρων. «Τη σπρώχνουν ανέσες ελευθερίας. Το τιμόνι το κρατάει αυτός που ακούει. Η ποθητή στεριά είναι η ουσία των πραγμάτων, το κοκκούτσι της ύπαρξης, το νόημα της κάθε στιγμής, η εμπιστοσύνη στη ζωή, η λαχτάρα να θέλεις να ζήσεις άλλη μια μέρα.»** Λιλή Λαμπρέλλη. Γι' αυτό το παραμύθι έχει αυτή την αλήθεια, την αλήθεια των λίγων ίσως, το «μήνυμα» που άντεξε στο ταξίδι του χρόνου και μεταφέρθηκε από στόμα σε στόμα, μέχρι να καταγραφεί. **«Μια φορά και έναν καιρό..... όπως λεν τα παραμύθια, κνηγούσα τ' όνειρο, για να μάθω την αλήθεια...»** Ν. Γκάτσος

Η άκρη του κουβαριού που λέγεται λαϊκό παραμύθι δεν γνωρίζει από σύνορα και γεωγραφικά όρια, είναι «**διεθνές λαογραφικό είδος και κυκλοφορεί εύκολα από τόπο σε τόπο**», είναι η "**περικλείουσα τον κόσμο περιπέτεια που λέγεται με έναν άμεσο και εξιδανικευτικό τρόπο**" Luthi (Αυδίκος Ευ., *Το λαϊκό παραμύθι*). Οι παραλλαγές του ίδιου παραμυθιού είναι τα πολύχρονα χαραγμένα μονοπάτια που διατρέχουν τα ίδια παγκόσμια μοτίβα, και δημιουργούν στους ακροατές την αίσθηση ότι μοιράζονται μια κοινή πραγματικότητα, ότι έχουν κατά κάποιο τρόπο μια κοινή ταυτότητα και ανακαλύπτουν την πολιτισμική ποικιλία του κόσμου..... Η ζωή μας τελικά θα ήταν αδιανόητη χωρίς την ιστορία, χωρίς δηλ. την πράξη της αφήγησης που γεννά διαρκώς ιστορίες όλων των ειδών, που συντελούν εν τέλει στη διατήρηση της συλλογικής μνήμης, αποτελώντας συστατικό στοιχείο των πολιτισμών ανά τους αιώνες.

Ξωτικοπαρέα : Παραμύθια για σύγχρονους καιρούς

Με αφορμή το ποίημα του Μ.Αναγνωστάκη, *Στο παιδί μου*, από τη συλλογή, Ο στόχος (1970) επιλέξαμε τα παραμύθια της πρώτης ομάδας.

«*Στο παιδί μου δεν άρεσαν ποτέ τα παραμύθια. / Και που μιλούσανε για Δράκους και για το πιστό σκυλί, για τα ταξίδια της Πεντάμορφης και για τον άγριο λύκο. / Τώρα, τα βράδια, κάθομαι και του μιλώ, λέω το σκύλο σκύλο, το λύκο λύκο, το σκοτάδι σκοτάδι, του δείχνω με το χέρι τους κακούς, του μαθαίνω ονόματα σαν προσευχές, του τραγουδώ τους νεκρούς μας. Α, φτάνει πια! Πρέπει να λέμε την αλήθεια στα παιδιά.*»

1. «**Τα δεκανίκια**» ή **Εγκώμιον ελευθερίας** : **Ινδικό λαϊκό παραμύθι που ανθολόγησε η Αίλη Λαμπρέλλη** στο «Δέκα και ένα παραμύθια σοφίας για καιρούς κρίσης και άλλων δεινών»
2. «**Οι δύο ποντικίνες**» ή **Στην ανάγκη, προσπάθησε μονάχος** : **Λαϊκό παραμύθι που ανθολόγησε η Λιλή Λαμπρέλλη** στο «Δέκα και ένα παραμύθια σοφίας για καιρούς κρίσης και άλλων δεινών»

Τα δύο πρώτα παραμύθια είναι ιστορίες σοφίας που ημερώνουν και δυναμώνουν. Με τον παραβολικό και συμβολικό τους λόγο, προτείνουν τρόπους όχι μόνο για να ξεπεραστούν δυσκολίες λογίων - λογίων, αλλά και για να γίνει το άλμα από την ανωριμότητα στην ωριμότητα, από την υποτέλεια στην ελευθερία, από τον φόβο στην γαλήνη, από το ψέμα στην αλήθεια και τελικά στην αποδοχή της ζωής.

3. «Η πριγκίπισσα που αγαπούσε τον πατέρα της όπως το αλάτι» - Ινδικό λαϊκό παραμύθι (με παραλλαγές του στην Κεφαλονιά : *Σ' αγαπώ σαν το αλάτι και στη Λιβύη : Ο βασιλιάς και το αλάτι*)

Δοκιμάστε λίγο αλάτι!! Θα δείτε πως μαζί μ' αυτό δεν κάνετε ... και χώρια του δεν μπορείτε... Πρόκειται για μια ιστορία αγάπης..... και σοφίας που «διατρέχει» όλο τον κόσμο! Ένας βασιλιάς, επτά πριγκίπισσες και το αλάτι... Τι θα συμβεί όταν ο βασιλιάς ρισκάρει ζυγίζοντας την αγάπη που του έχουν οι κόρες του; Το 3^ο παραμύθι θα σας θυμίσει έντονα το θεατρικό έργο του **Shakespeare (Σαίξπηρ) Βασιλιάς Αηρ**, και τη δοκιμασία στην οποία υποβάλλει ο Αηρ, τις θυγατέρες του, που παρά τη δυστυχία που καθρεφτίζει και το τραγικό τέλος της, είναι γεμάτη από αγάπη για τον άνθρωπο. Παράλληλα στην ίδια τη μορφή της τραγικής κόρης του Αηρ, της Κορδέλιας, μπορεί κανείς να εντοπίσει ως αρκετά ευδιάκριτο διακείμενο τη Σταχτοπούτα - η ιστορία της οποίας ήταν πολύ γνωστή και την εποχή του Shakespeare - ως την ηρωίδα που αντιμετώπισε το μίσος και την έχθρα των αδερφών της με σεμνότητα και υπομονή, καλοσύνη και μετριοπάθεια και αποτελεί παραλλαγή του παραμυθιακού τύπου της Σταχτοπούτας, που είναι το παραμύθι της επόμενης ομάδας.

Μαγικοί αυλοί : Μια αλλιότικη..... Σταχτοπούτα

«Μια φορά και ένα καιρό ήταν ένας καλός άντρας και ζούσε μαζί με την καλόκαρδη γυναίκα του και την όμορφη κόρη τους. Ξαφνικά η γυναίκα αρρώστησε και πέθανε. Τότε ο άντρας παντρεύτηκε μια δεύτερη γυναίκα που είχε δύο κόρες.». Κάπως έτσι ξεκινάει το παραμύθι της Σταχτοπούτας και μαζί ξεκινάνε και τα βάσανά της, αφού η μητριά της δεν τη συμπαθούσε. Το μοτίβο της κακιάς μητριάς και της βασανισμένης προγονής απαντάται ήδη στην αρχαία ελληνική μυθολογία με το μύθο της Τυρούς. Την ιστορία της Σταχτοπούτας στην **εκδοχή των αδελφών Grimm** επιλέξαμε να «παντρέψουμε» με την **Ορφανή, έμμετρο παραμύθι από την περιοχή της Μάνης** που είναι μια από τις πολλές παραλλαγές της γνωστού παραμυθιού, «μπερδεύοντας» τρόπους αφήγησης με κοινή αφετηρία και κέντρο. **Η συγκεκριμένη έμμετρη παραλλαγή έχει πολλά στοιχεία των παραλογών (= πολύστιχων αφηγηματικών δημοτικών τραγουδιών) :**

«Μια μάνα είχε μιαν έμορφη, μια ακριβοδουχατέρα, /ο ήλιος δεν την έβλεπε ουδέ νύχτα κι ούδε μέρα. Την έλουζε, τη χτένιζε με φιλντισένιο χτένι, / στα πούπουλα την κοίμιζε, τη μοσχαναθρεμμένη. Λίγος καιρός δεν πέρασε κι η μάνα της πεθαίνει, / κι έμειν' η κόρη έρημη, ερημαρφανεμένη. Πολύς καιρός δεν πέρασε κι ο κύρης της παντρεύτη....»

Ονειροθηρευτές: Το Παραμυθογεφύρι της Άρτας

«**Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες / γιοφύρι εθεμέλιωναν στις Άρτας το ποτάμι./ Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν**». Η 3^η ομάδα θα σας αφηγηθεί μια ιστορία που λέγεται **Το γεφύρι τ' ουρανού** : Ποιος ήταν ο Γιαννιός και γιατί ήθελε να χτίσει ένα γεφύρι; Τι ήθελε να ενώσει; Τα κατάφερε; Με κέντρο της αφήγησης μας τη φράση **«Μονάχος σου το φτιάχνεις, μονάχος το χαλάς»** και έχοντας κατά νου την **παραλογή του Γεφυριού της Άρτας**, ενώσαμε τις δύο ιστορίες στη δική μας διασκευή , για να δείξουμε πως τα μεγάλα έργα, όπως το χτίσιμο ενός γεφυριού, απαιτούν δύναμη καρδιάς και πως ο άνθρωπος μέσω της ευθύνης των επιλογών του μπορεί να ορίσει τη μοίρα του.

Απόψε λοιπόν θα ταξιδέψουμε μαζί με την φωνή και τη μουσική και θα σας θυμίσουμε ιστορίες που υφάνθηκαν στον αργαλειό του μυαλού και της φαντασίας και τις μετέφερε ο λόγος, ζωντανεύοντας τες.... Ιστορίες που κουβαλάνε σοφία, έρωτα, δάκρυα, πάθη και λάθη των ανθρώπων, αλλά και στεναγμούς από τα έγκατα της γης και της ψυχής. Κάθε λέξη θα σας θυμίζει και μια βελονιά από τα «ωφαντά» τους. Κάθε παραμύθι θα είναι και μια συνάντηση ή ένας μισεμός. Θα πούμε ψέματα, θα πούμε αλήθεια. **Ψέματα όμως κι' αλήθεια, έτσι είναι τα παραμύθια... Και όπως λένε και οι παλιοί, όσα μύθια τόση αλήθεια...».**

«.....και ζήσαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα »

Συμμετέχοντες Μαθητές

A. Ξωτικοπαρέα : Παραμύθια για σύγχρονους καιρούς

Αφηγητές : Γκραντινάρου Μαρία / Κουτσουρού Κλεοπάτρα / Μουτζούρη Αναστασία

/Τζάνου - Κοκκότου Νεφέλη / Δρούγκας Κων/νος **Όργανα επί σκηνής :** Κατσαλούλης Μιχάλης
Σαντούρι

B. Μαγικοί αυλοί : Μια..... αλλιώςτική Σταχτοπούτα

Αφηγητές : Νίκας Ιωάννης / Παζιώτα Δήμητρα / Παπαμιχαήλ Σωτηρία / Προκοπίου Δήμητρα / Σχοινοχωρίτη Ελισσάβετ. **Χορωδία :** Μαραγκού Ελένη-Ασημίνα / Μερμίγκης Χρήστος / Παππά Ναταλία / Ραφαηλίδη Σοφία / Ροσιόρ Χριστίνα – Καρολίνα / Σιαχάμη Αλεξία / Σινακόλι Ερσίντα / / Κουμάκη Μαρία **Τραγούδι :** Συγίζη Γιούλα **Όργανα επί σκηνής :** Μαραγκού Ελένη-Ασημίνα / Σινακόλι Ερσίντα – **Βιολί** / Μαρίνης Δημήτρης- **Κλαρίνο** / Τσατσάκος Σταύρος- **Κιθάρα** / Ραφαηλίδη Σοφία- **Πιάνο**

Γ. Ονειροθηρευτές: Το Παραμυθογεφύρι της Άρτας

Αφηγητές : Αργέντος Παναγιώτης / Βλάχου Αποστολία / Γκλεζάκου Μαρία –Αγγελική (Μάγια) / Δρούγκας Κων/νος / Καπετάνου Ελένη **Χορωδία :** Αλεξίου Δημήτρης / Δημητάκη Δέσποινα / Δημητράκης Ιωάννης / Ζόκα Ανδρέας / Ιορδάνογλου Ιόλη / Καλογεράκη Ελένη / Καρακαλάς Άγγελος – Δημήτριος / Κατσαλούλης Μιχάλης / Κομματά Ελένη / Κουικόγλου Ευαγγελία **Τραγούδι :** Αλεξίου Δημήτρης / Βασιλάκου Στέλλα / Δάρα Ηδύλη / Δαραβέλια Αποστολία

Υπεύθυνοι καθηγητές:

Επιλογή, Σύνθεση και Δραματοποίηση Παραμυθιών – Εμφύχωση αφήγησης - Σκηνοθεσία - Επιμέλεια αφίσας - προγράμματος : **Καλποδήμου Καλλιόπη** (Φιλολόγος- Θεατρολόγος)

Μουσική Επιμέλεια Παραμυθιών και Σύνθεση Πρωτότυπης Μουσικής : **Γεωργίου Χριστίνα** (Μουσικός), **Γιαννακοπούλου Άννα** (Μουσικός), **Κατσαρός Βασίλης** (Μουσικός), **Κουτρούλη Ουρανία** (Μουσικός),

Διδασκαλία Χορωδίας : **Γεωργίου Χριστίνα** (Μουσικός), **Κουτρούλη Ουρανία** (Μουσικός),

Διδασκαλία Οργάνων : **Γιαννακοπούλου Άννα** (Μουσικός), **Κουτρούλη Ουρανία** (Μουσικός),

Κινησιολογία : **Κουτρούλη Ουρανία** (Μουσικός)

Ευχαριστούμε θερμά την ομάδα «Οι φίλοι του θεάτρου στο Ναύπλιο-Θεατροδρόμιο», και τον **Δήμο Ναυπλιέων – ΔΟΠΠΑΤ** που μας φιλοξενούν σ' αυτό το 1^ο φεστιβάλ της αφήγησης **Ναυπλίου** και μας δίνουν την ευκαιρία μέσα από τη μαγεία της τέχνης, της αφήγησης, του θεάτρου και της μουσικής να μάθουμε να «περπατάμε» ξανά στους δρόμους της αφήγησης παραμυθιών.....